

PIR ZAKONEN 1902.

"СВОБОДА"
LIBERTY

видається три рази на тиждень,
вівторок, четвер і субота,
вже

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

33 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Всі листи, замовлення і членські внески
платити на адресу "СВОБОДА".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1903.

"СВОБОДА"
LIBERTY

the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 33 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союзу -- "СВОБОДА" -- Official organ of Ukrainian National Association.

PIR XXIV. ДЖЕРСИ СІТИ, Н. Дж., четвер 4-го мая 1918. Ч. 54. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, May 4, 1918. No. 54.

АНГЛІЙЦІ ЗДАВИЛИ ПОВСТАННЯ В ДУБЛІНІ.

Великі втрати повстанців: 500 убитих, 1500 ранених і 1000 полонених.

Німці роблять на сході великі приготування до нового наступу.

Злучені Держави продали до Європи за 340 мільонів дол. військових матеріалів.

В АНГЛІ:

АНГЛІЙЦІ ЗДАВИЛИ ПОВСТАННЯ В ДУБЛІНІ.

ЛОНДОН, 2. мая. — Англійське правительство потверджує в нинішньому урядовім звіті, що повстання в Дубліні зовсім задушене. Признає однак, що на провінції ще не всюди повністю спокій.

Урядовий звіт звучить:

„Поза Дубліном загальне положення ще не зовсім вдоволює. Можна однак надіятися, що протягом кількох днів буде вже всюди спокій“.

Останні вісті доносять, що повстання в деяких місцевостях на провінції ставлять сильний опір. Недалеко від Ешборн повстанці цілком знищили відділ поліції. По п'ятигодинній битві 10 поліцейських убито, 18 ранено, а 22 взято в полон.

СЕРЕДИНА МІСТА ДУБЛІНА ЗОВСІМ ЗНИЩЕНА. — ШОДА В БУДИНКАХ ПОВЕРХ 20 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ.

ДУБЛІН, 2. мая. — Середина Дубліна, найкраща частина міста лежить зовсім в руїні. Середина міста становить купу руїн. Вид представляє ся страшний міст в містах, знищених Німцями в Бельгії.

Англійські полки і корабельні гармати не пощадили ні історичних пам'яток ні церкви. З золотого почтового будинку лишили ся лише зовнішні мурі.

Загальну шоду в будинках оцінюють на 20 мільонів доларів.

ОКОЛО 1.000 ПОЛОНЕНИХ ПОВСТАНЦІВ. — ЧАСТИНУ З НИХ ПЕРЕВЕЗЕНО ДО ВІЗНИЦЬ В АНГЛІ.

ЛОНДОН, 1. мая. — Урядовий звіт генерала Френча звучить:

„Всі повстанці в Дубліні піддали ся і зложили своє озброєння. В місті панує цілковитий спокій. Також і в інших місцевостях Ірландії повстання припинились.“

Вчора вечером чотири полонених повстанців зрештою на 1.000 людей. З тих 489 повстанців перевезено до в'язниць в Англії. Всі повстанці піддали ся без ніяких умов і будуть негайно поставлені перед воєнним судом“.

500 ПОВСТАНЦІВ УБИТИХ І 1.500 РАНЕНИХ.

ДУБЛІН, 2. мая. Останні вісті, які надійшли від головного командувача англійських військ, повідомляють, що протягом 1-денної революції згинуло около 500 повстанців в битві на вулицях Дубліна, а 1.500 зісталося ранених. Однак чимало мертвих ще не є певно. Багато трупи лежать ще під руїнами спалених і завалених будинків.

Шпиталі Дубліна переповнені хворими. Між хворими є багато дітей і жінок таких людей, які зовсім не брали участі в революції. Ледве ранених утворює ся зі шпиталів, щоб зібрати їх для тяжко ранених.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

ГІНДЕНБУРГ РОБИТЬ ПРИГОТОВЛЕННЯ ДО ВЕЛИКОГО НАСТУПУ НА ПІВНОЧІ.

ЛОНДОН, 2. мая. — Урядові вісті, які надійшли з Петрограду, доносять, що на північних терені війни німецькі війська ведуть горячочово приготування до нового наступу. На боєву лінію здвигалися Двини прибуло велике число тяжких гармат. Військові круги надіють ся, що Гінденбург найпівнішше в половині мая розпочне наступ на цілій північній боєвій лінії.

ВОРОЖИЙ НАСТРІЙ В РОСІЇ ПРОТИ АНГЛІЇ.

БЕРЛІН, 2. мая. — Делегати російської думи, яких англійське правительство запросило, щоб вони з'їздили в Англію і боєву лінію Англії в Франції, прибули до Стокгольму.

Професор Мілюков, провідник конституційних демократів (так зв. „кадетів“) в російській думі, а котрий є рівночасно членом делегації до Англії, заявив, як се доносить телеграми зі Стокгольму, що між Росією і Англією прийшло до зовсім явного ворожнечі.

Проф. Мілюков заявив іменно, що цілком подороні члени думи до Англії є поправити лихі відносини, які вже від довшого часу існують між Росією і Англією.

„В Росії панує велике невдоволення з Англії“, сказав Мілюков, „яке довелось до повних непорозуміння, а навіть до зрівня переговорів в справі затягання в Англії воєнної позиції.“

„Ми мусимо Англії показати, що коли Англія дає нам гроші, то вона через те сповняє лише свій обов'язок, бо Росія винула проти неї за війну цілу свою армію, а ніхто не знає, де властиво було б англійським військам“.

Мілюков додав також у своїй розмові з кореспондентами, що в Росії панує велике пригноблення та що більшість російських політиків є тої гадки, що остання воєнна нарада в Парижі була більше звернена проти Росії ніж проти Німеччини.

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬГІЇ:

ПРОТИНАСТУП ФРАНЦУЗІВ ПІД ВЕРДНОМ.

ПАРІЖ, 2. мая. — Французьке міністерство війни подає своїй урядовій звіт:

„На захід від ріки Мези на лінії від Авуру до Горина, мертвого чоловіка“ артилерія по обох сторонах є незачайною чинна.

„Північні війська з поля битви доносять, що в битві з дня 29 і 30 квітня французькі війська зазнали передні становнища Німців на просторі 1000 метрів і 300 до 600 метрів в глиб“.

„На східній березі ріки Мези французькі війська пересели, протинаступ на німецькі становнища на південь від форту Дуомон. Протинаступ удався. Французькі війська здобули передні становнища в довжину 500 метрів, причому взяли 100 Німців в полон“.

Нині телеграми з Парижа доносять, що в столиці Франції успіхи під Верденом викликають велику радість. Паризькі часописи признають, що це найбільші успіхи, які французька армія віднесла за цілий час битви під Верденом.

НІМЦІ ДЕРЖАТЬ У СВОЇХ РУКАХ ПІД ВЕРДНОМ ВСІ ДОТЕПЕР ЗДОБУТІ СТАНОВИЩА.

БЕРЛІН, 2. мая. — Німецький генеральний штаб подає отсі вісті:

„На боєвій лінії під Верденом чинність артилерії стає сильнішою. На західній березі Мези боротьба піхоти була обмежена лише на передні рови патруль. На схід від ріки на південь від Дуомон наші війська відбили по кількохгодинній рукопашній битві протинаступ Французів. Всі наші становнища позістали надальше в наших руках“.

НІМЕЦЬКИЙ ЛЕТУН ЗНИЩИВ 15-ТИЙ З РАДУ НЕПРИЯТЕЛЬСЬКИЙ ЛІТАК.

БЕРЛІН, 2. мая. — Урядово доносить, що в суботу на північ від Вердена зістрієно знова два ворожі літаки. Надпорушник Бельє зніщив вже 15-тий з ряду неприязельських літаків.

ЧЕТВЕРТИЙ ТРАНСПОРТ РОСІЙСЬКИХ ВІЙСЬК У ФРАНЦІЇ.

МАРСЕЛЬ, 2. мая. — Нині прибув четвертий транспорт російських військ до Франції. Населення міста витало союзників так само торжественно як і попередні.

На тему знесадження російських військ появилось ся в останніх днях багато артикулів і критик, які походять від різних воєнних знавців.

Один з офіцерів американського генерального штабу написав артикул, в якому вказує, що є річчю виключеною, щоб Росія вислала до Франції свої війська. Він опрокладає вісті, що російські війська мали прибути з міста Архангельськ, бо той російський війська не потребували би відвоювати небезпечний подорожжя аж на Середземне море, але вистіли би в Шкотії, відки їх короткою дорогою перевезли би до Франції. Листувать ся одна можливість, що російські війська прибули з Владивостока. В се також ніхто не повірить. Дорога європейською залізницею, а відтак морем з Владивостока до Франції була би поплучена з такими коштами, що не дає би ся оправдати свого кроку.

Позостає одна можливість, а разом і невпевність, що се не є російським, але сербським військам. Можливе є, що і сербські війська знайдуть ся в тихих місцях, а передельні війська офіцерів. Як відомо, з початком війни багато російських офіцерів і підпоручників переїхало до Сербії, щоб заповнити брак сербських. Колиж сербські війська були одинокими Сербії, а відтак Булонь, недостатки сербської армії перевезено на острів Корфу. На острові багато сербських жовнірів згинуло на ризик пошесті, а решту зорганізовано і вивезено в часті до Солуня, в часті переселено до Франції.

Франція, зусилляючи в свій подяку, що прибули російські війська, може мати на цілі лише піднесення на

дусі свого власного населення. Здогад, щоб через те Франція хотіла впровадити в бруд Німців, виглядає на безпідставний, бо Німцям все одно, чи вони тих Москвалів будуть мати проти себе на західній чи на східній фронті.

В АЗІ:

ВЕЛИКА ВОЄННА ДОБИЧА В КУТЕЛЬ-АМАРІ. — ОКОЛО 5 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ В ГОТІВЦІ.

БЕРЛІН, 1. мая. — Урядові вісті, які надійшли з Царгороду, доносять, що величезна кількість воєнної добучої попала ся в руки Турків після здобуття Кутель-Амарі. Дотепер ще не перевезено усього ріжних воєнних матеріалів і озброєння. Нім добучої зброєною знаходиться 1 мільон фунтів стерлінгів (около 5 мільонів доларів) в готівці.

На 13.300 полонених жовнірів знаходиться 4 генерали і 510 інших офіцерів (між ними 240 англійських і 270 індійських).

500.000 ТУРКІВ НА БОЄВІЙ ЛІНІЇ У ВІРМЕНЦІ.

ПАРИЖ, 1. мая. — Кореспондент з Тифлісу (на Кавказі) доносить, що російські війська на захід від Трапезунта і Батілі розпочали вже битву з передними сторонами новоорганізованої турецької армії.

Силу нової турецької армії оцінюють на 500.000 людей.

НА МОРІ:

НІМЕЦЬКА ПІДВОДНА ЛОДКА ЗАТОПИЛА КОЛО СОЛУНУ АНГЛІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ З ТРАНСПОРТОМ ВІЙСЬКА.

БЕРЛІН, 1. мая. — З Атен надійшла вість, що німецька підводна лодка затопила коло Солуня англійський корабель, який вів великий транспорт військ до Солуня.

СЕРБІЯ СТАРАЄТЬСЯ О ВЛАСНУ ФЛОТУ.

РИМ, 2. мая. Сербське правительство набуло нині на власність перший корабель. Хоч Сербія ніколи не прилягала до моря і хоч неприязель заняла цілу сербську територію, правительство зробило перший крок до основи своєї власної флоту в надії, що застатиме лобода буде по стороні її союзників.

Сербське посольство повідомило нині урядові про купівлю торпедової „Веліка“. Отсей корабель буде слугити до охорони кораблів, які перевозять сербське військо з острова Корфу до Солуня.

Хочуть чутки, що союзні держави обіцяли по скінченню війни подарувати Сербії по два воєнні кораблі, які разом мають зтворити флоту нової сербської держави.

РУМУНІ ДОВАЖАЮТЬ БОЛГАРІ ЗБІЖЕ.

ЛОНДОН, 1. мая. — Телеграма з Амстердаму доносить, що Румунія згодилась на доставку зброї Болгарії. Доставка зброї вже розпочалась.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ І НІМЕЧЧИНА: ВІДПОВІДЬ НІМЕЧЧИНИ НА НОТУ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ В ДОРОЗІ.

ВАШІНГТОН, 2. мая. — Відповідь Німеччини на ноту Злучених Держав є готова і знаходиться в дорозі до Вашингтону.

Відповідь є коротка. Найважливіші точки відповіді є вже звісні. Німеччина признає, що операції підводними лодками треба переводити в згідності з міжнародним правом. З другої знова сторони Німеччина домагається ся, щоб і Англія, переводячи блокаду, придержувалась ся міжнародного права.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ І МЕКСИКА:

НА НАРАДІ В ХУАРЕЦІ ПРИЙШЛО ДО ЗГОДИ МІЖ АМЕРИКАНСЬКИМ І МЕКСИКАНСЬКИМ ПРАВИТЕЛЬСТВОМ.

ВАШІНГТОН, 3. мая. — На нараді в Хуареці, яка вчора тривала через 11 годин, а скінчилась за 7 минут по півночі, прийшло до згоди між ген. Скотом, заступником американського правительства і ген. Обергоном, заступником мексиканського правительства.

Важливіші точки умови є отсі:

1. Військо Злучених Держав позістане на території Мексика, доки в північній Мексикі не буде зовсім привернений лад.

2. Поставляю операції американського війська має бути місцевість Колонія Дублін.

3. Мексиканське правительство дає дозвіл на уникання мексиканських з'єднань для довозу пошти американській армії.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПРОДАЛИ ВІД ПОЧАТУ ВІЙНИ ЗА 340 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ ВОЄННИХ МАТЕРІАЛІВ.

НЬЮ ЙОРК, 2. мая. — Статистика торговельного бюро вказує, що Злучені Держави вивезли від початку війни дотепер (т. є. в часі 20 місяців) за 340 мільонів доларів озброєння і амуниції.

Найбільшу кількість вивезено в місци марші свого руху. Вартість воєнних матеріалів, вивезених в тім місци до Європи, вимосила около 50 мільонів доларів.

При повністє наведених обчислень узагалено лише озброєння і амуницію. Не вчислено тут отже всі самоходи, військові мушкетери, інші предмети поживи і т. н., що також рахують ся на сотні мільонів.

ПОЧАТІ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

„Бергенсфюр“ прибуде до Нью Йорку в п'ятницю (5. мая).

„Оскар II.“ прибуде до Нью Йорку в п'ятницю (12. мая).

З кораблів „Ріндлам“ і „Юнайтед Стейтс“, які є причини страйки машиністів і докозових робітників в Нью Йорку доперва в єсереду рано заїхали до пристані, літє корабель „Юнайтед Стейтс“ приймє пошту з Австрії і Німеччини. З „Ріндлама“ пошту Англії забрав.

ПОЧАТ ДО СТАРОГО КРАЮ.

„Ріндлам“ і „Юнайтед Стейтс“ від'їдуть з Нью Йорку в перших днях спідуючого тижня.

"СВОБОДА" (LIBERTY)
The Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Established 1893.
JOSEPH STELKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
ANDREW SAWKA, manager
Jersey City, N. J.
Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.
SUBSCRIPTION:
In United States: \$2.00 per year, \$1.00 per 6 months, \$0.75 per 3 months.
In Jersey City, Canada and other foreign countries: \$3.00 per year, \$1.50 per 6 months, \$1.00 per 3 months.
Single copy 3 cents.
Підписувачі можуть платити за 3 центи.
За кожен тижневий екземпляр по 3 центи.
Address: 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Bel non-order i chaka treba zaplatiti za adres "Svoboda".
При відсиланні "Свободу" на адресу, прошу вказати "Свобода".
Число телефонів 488 Jersey City.

За всі оголошення розміщує "Свобода" по вартості. — Рукописи не повертає.

нітні переходи і шляхи через Карпати виходили як в руках Москалів. Західну бою лінію творили ріки Дунай, Ніл, Ватра, Нарва і Бобр. Приступ до рік утруднювали не лише землі укріплені Москалі, але також і великі бачи азов берегів агаданів рік.

Нинішня боюва лінія творить майже просту лінію, починаючи від річки Рукмі до Балтійського моря, на захід від Риги. Лише на півночі ріка Двіна становить природу перешкоду на случай наступу Німців.

Цілу австрійсько-німецьку боюву лінію можна поділити на три головні часті: південну, середню і північну.

Південна боюва лінія сягає від румунської границі до Пришти. Вона йде азов границі Буковини і Бесарабії, відтак північним берегом Дністра аж до устя Стрипи, потім азов дольшої і середньої Стрипи та дольшої границі до галицько-волинської границі (на схід від Залозець). На Волині боюва лінія йде азов Ікви і Стрипу до Пришти. На оцей боювий ліній стоїть майже виключно австрійсько-угорські війська.

Середня боюва лінія тягнеться від Пришти до Сморонія і стоїть під командою баварського князя Леопольда.

Північна боюва лінія йде азов озера на південне від Дніска, а відтак азов ріки Дніни до Балтійського моря. Німецькі війська на оцей боювий ліній стоїть під командою Гінденбурга.

Відповідно до боювої лінії можна надіяти ся, що кожда група розліче наступ незалежно одна від другої. Задачу південної групи буде заняти земля, як лежать по сім бою Дніпра враз з містами Києвом і Одессою. Середня група має підати на Мінск. Північна група буде мати в першій мрізі за задачу здобути міст Двинська і Риги, а відтак лівляндської і естляндської губернії.

В минулий рік властивий наступ тривав лише чотири місяці. В тім році короткі часті соки військ, поспули ся майже на цілій лінії о 850 до 400 кілометрів наперед. А треба тут ще зазначити, що наступ не був так загальний. Соки військ мусіли переміститися і здобути цілком оборонні лінії азов ріки Висли та Нарви і азов ріки Буга і Німена. Щоби те осягнути соки військ мусіли здобути 14 російських кріпостей.

Вертучи все те під увагу, можна надіяти ся, що на случай, коли центральні держави мали намір перенести знову наступ дальше на схід, такий наступ може вновити удати ся.

ВІЙНА КРА.

Що те, небо, сім ранно
Без роси;
За яким то так хохотком
Лаші салом?
Ой, я маю душі мнх
Душі
Смехом Стріпачі в моголах
По полі...
Василь Атанасюк.

ВОЙНИ ЦІЛІ АВСТРО-УГОРСКИНІ.

З нагоди промови німецького канцлера Бетманна Гольвега, яку він виводив перед німецьким парламентом 4. б. чията 1916 р., розіяснені ся часописи різних народів. Як звісно, сказав той Бетман Гольвег, що цілі Німеччини є забезпечені своїх границь на захід і на схід. Він агадав тоді про створення нової Бельгії і про прилучення Польщі до Німеччини. Про українські землі, заняті центральними державами від Росії, не агадав він слово.

Незавжди по імені "бувний офіс" генерального штабу помітив в німецькій газеті "Ню-Йоркер Штатсцайтунг" (з 16. чията 6. р.) стало під заголовком "Воєнні цілі Австро-Угорщини". Ся стала цілава для нас тим, що тикається ся також і українського питання.

Автор статті прагне, що великі події в минулі століття мали різні впливи на внутрішній політичний устрій Австрії. Коли Австрія побила Німеччину 1866 року, тоді створено дуалістичну державу: Австро-Угорщину. Сей союз-двох держав показав ся однак непрактичним, бо Угорщина все стрімко до відорванія від Австрії і могола в часом стати ся так же як з Нидерландів.

кото відлучила ся від Швеції 1903 року. Крім цього, в наддунайській наріччє є ще друга небезпека, а то національне питання.

Нікто не може заперечити, що се в думку, також знати способи поведінки 9 народів, які мешкають в одній державі. Австрійські політики "старої школи" або зовсім можливо не агадали собі ради, тоді замішати парламент і при допомозі § 14 основних конституційних законів правили самі державою. От, зовні йшлося дия на день.

Теперішня австрійська війна отворила народам Австро-Угорщини очі на се, яке значення має тісна аду і сильна внутрішня організація. Се арозуміли справи доведе по забезпечення границь держави до управління правно-державних відносин всіх народів між собою. За тим піде цілковитий перестрій цілої монархії. Сей перестрій представляв би ся менше-більше ось-так:

Дуалістична система (союз-двох держав: Австрії і Угорщини) уладе, а на її місце прийде інша державна формація, праподобно на збір Німеччини або Швейцарії. Дотеперішній поділ на краї і провінції буде знесений, а на се місце прийде поділ на національні території. Після цього проекту поставлять п'ять або шість великих національних груп, а те: Німці, Мадяри, полудневі Славяни, романські народи і північні Славяни. Між північними і Славянами утворено би знову групу чеську і польську. Коли би Австрії уладо ся внові осягнути свою волю цілком проти Росії, тоді утворить ся ще одну, українську групу.

У внутрішній групі приймуть ся національною засаду при урядованню відносин. Далеко ідуця самоуправа, признание рідної мови в адміністрації і в школі — мусить бути розширені. Хоч деякі національні території не агадали ся докладно відграничити, се не повинно становити перешкоди до внутрішньої політичної єдності. Коли примірною північчя Чехія-ї своїм німецьким населенням не мала би належати до німецької території, якої осередком був би Відень?

На місце дотеперішніх спільних австро-угорських делегатів приймуть би спільний постійний загально-державний парламент, а також ажесть торговельна аласть. І в армії треба би ввести національний принцип, а спільну мову задержати лише для висшніх військових звязів.

Щодо цілий обох центральних держав аглядом Росії, казав німецький канцлер, що заняті польських і литовських земель не відступити ся Росії, лише спільно. Німеччина і Австро-Угорщина адукують полагати сю справу. Зовсім схвильний є погляд, що сейчас по закінченню війни створить ся автономну Польщу під протекторатом обох центральних держав. Польща була би наслідком війни за слаба, щоби могола істнувати-її самостійна держава. Треба би се босато аложити праці, щоби з Польщі утворити охоронну державу між середньою Європою і Росією. Історичну Польщу мусило би ся розділити між обома державами моголи наступати в будучності нові комплікації. З огляду на теперішнє воєнне положення у східній Європі могола заключити ся, що Австро-Угорщина перенесе свій воєнний фронт аж до ріки Дніпра, який становить природу границю для волинсько-польської воєщини. В той спосіб осягнути би Австрія свою волю цілком. Утворена з українських територій поруганця держава мала би для Австрії таке саме значення на схід, як Польща і Литва на півночі. Автономна українська держава, яка стояла би під впливом Австро-Угорщини, давала би безперешкоди приросту до Чорного моря, а з тим поставила би і нова орієнтація в загальній політиці Австро-Угорщини. Дальший перебіг воєнних подій ажесть, чи є міркування агадувати цілий підставу чи ні.

Отсе в зміст агаданой статті поміщеної в "Штатсцайтунг". Є се міркування "бувного" офіцера генерального штабу, о скільки вони аучні, хай кождий читач сам осядує.

МАШИНИ АНСТ.

Добрий сину! Я здорова,
Дякую за лашу бант,
Та часом у горах мого
Так, що дихати не могоу...
У сусідів, як агажало,
Минув мій і час,
Тільки черпу я мого шолоу
Нам спалили Москалі...
Мого нас вель по даному
І старе воєнне хазя,
Тільки стави я мого аучу
Завалив нам границі...
Сина трохи докажила —
І худібна моя здорова,
Тільки на самий Великийдень
Згубив нам одна порока...
Твої братчики здорові,
Не слабий ніхто з сестер,
Тільки Петрик семітний
З пороку бідний авер...
По селі так пусто вельди —
Не співає ані ніхто,
А Маринка жально плаче,
Коли приаде нас Юрко?...
Юра Шкрявляк, У. С. С.

ПРОКЛЯТИЯ ІРЛАНДСЬКОЇ РЕПУБЛІКИ.

Ірландська революція в Дубліні, оголошуючи свою незалежність, видала до свого народу відозву (прокламацію) слідуячого змісту:

Тимчасове правительство ірландської Республіки до народа Ірландії:

Ірландії й Ірландці! В імені Бога і минулих поколінь, від котрих ви дістали національну традицію, визнає Ірландія через нас під свій прапор волю дити і виступати до боротьби за свою свободу, коли при допомозі тайних революційних організацій приготовлено і виправлено власну силу, а то: Ірландських республіканське Братство Ірландських Добровольців і Ірландську громадянську армію.

Коли терпеливо переведено карність і розумно видано відповідної хвилі, щоби виступити отверго, Ірландія користає з теперішнього часу і бореть ся в повний наді на побуду, полагати на власній силі, числячи на поміч своїх антивних дітей в Америці і її святих союзників в Європі.

Ми оголошуємо право ірландського народу до власності Ірландії і до цілковитого обняття долі Ірландії, щоби стати самостійним і неборимим. Через довге загарабне право чужим народом і правительство се право не агадало і не агадне ніколи, як довго живе ірландський нарід.

В кождім поколінню підписав ірландський нарід своє право до національної незалежності і свободи. Шість разів протягом минулих трох віків стверджували Ірландці се право оружем в руці. Стоячи на сім основнім праві і стверджуючи його знову оружем перед лицем свята, ми проголошуємо отсім ірландську Республіку як самостійну і незалежну державу і ми жертвуємо своє життя і життя наших товаришів в боротьбі за її свободу, її добро і її значення між іншими народами.

Ірландська Республіка почуває ся в праві і тому проголошує громадянське приналежність кожного Ірландця й Ірландки. Республіка апромує релігійну і громадянську свободу, рівні права і рівну підставу для всіх громадян і оголошує свою постанову: стрімити до шасті і добра цілого народу і різних його частин, причім адекватно відносити ся до всіх своїх дітей, агабує на неперорозуміння, як і старанно піддержувало чуже правительство, котре в минулому розділяло меншість від більшості.

Закз при допомозі оруженого виступу докажемо ся відповідної хвилі, щоби установити сталі національні правительство, представники тимчасово утвореного правительства будуть провадити громадянські і військові справи Республіки для ошкв над народом.

Ми піддамо справу ірландської Республіки під ошкв Всеомогого Бога, в котрого просимо благословення для нашого оружа і ми просимо, щоби ніхто з тих, що служать справі, не обещився Трусливості, недоскопості або неадекватності. В сім роковий годині мусить ірландський нарід своє новогато, своє єдино карність і готовність своїх синів

до посвятити для спільного шасті показати себе гідним сильних подвигів, до яких є покликаним.

За тимчасове правительство підписані:

Thomas J. Clarke,
S. MacDiarmid,
Thomas MacDonagh,
H. H. Pearce,
E. Seamus,
James Connolly,
Joseph Plunkett.

ВІЙНА І РОБІТНИКІ.

Європейська війна підписила платню робітників в Злучених Державах на 540 мільйонів доларів. Президент директорів приставів в Бостоні, Мек Стін, ажесть ся промову небезпечного. На вою думку ошкв 800 тисяч робітників, які через війну моголи поводити ся, адукувати домагами ся такоюсаю платні і по закінченню мира.

Я вірю — казав Мек Стін, — що ошкв 45 процент цілої вартості вироблених товарів, се вартість робітничих праці.

Під теперішню пору експортований товар представляє вартість 100 мільйонів доларів на місяць. Числячи, що робітники дістають за свою працю 45 процент, бачимо, що їм припадає 45 мільйонів доларів. Коли оцінювати перебіг платню робітників на 55 доларів місячно, то вийде, що вості задоволення дають заробок 8000 тисячам людей.

Саме собою розумієть ся, що не мож надіяти ся на фабриковане воєнних матеріалів по війні. Через те робітники мусять приновирити ся до нових умов, коли фабриканти покнуть гирочку діяльності, а перейдуть до значайної промисловості.

Під теперішній час всі робітники, що працюють при виробі машин і амуніції, дістають відписану платню і користують ся небувалою досі свободою в роботі. По закінченню війни свобода зменшиться ся, а платню зникає.

Праподобно по війні не схочуть європейські держави шукати сильних, здорових і спосібних людей на зарічкову еміграцію. Тому будуть моголи приїждати до Америки лише неспосібні старці і слабі молодики.

Американські імміграційні власті повинні пильно слідувати за тим, щоби не допустити до заляття Америки таким нездальним елементом. Досяг американський імміграційний закон не допуская до краю таких людей, які моголи бути загараб для Америки. Нема ніякої причини змінювати і ослаблювати ся закони й тепер.

ТАННА ДИПЛОМАТИЯ.

Звичайно говорять ся, що дипломатія се аручне, потаємне кермування справами держави або навіть людини. Проти дипломатії виступають значайно демократичні елементи: вони виступають, що отверга і аяна політику перд найширшими перстами народу агадувати богато лаша.

Європейська дипломатія була протягом останніх п'ятдесять літ тайною в дірничках; зате в головних матеріалах була звінска кождому. Коли ажесть отвірний політичний, то про сім факт аяли народи Австро-Угорщини, Німеччини й Італії і відповідно до свого уміли приновирити ся. Коли Франція і Росія не розуміли ся між собою, сьвіт рівноч про се докладав ся. Звісно була також воля до союда з тими двома державами приступила Англія. Зішденних часописів кождий може зробити собі наочко головної праці дипломатії.

Річко коли була дипломатія дібно тайною. Коли Австро-Угорщина поставила свій 48-годинний ультимат до Сербії і невдоволила ся сербською відповіддю, кождий аяв, що станеть ся. Одиноком сумнієм було становлення Англії, а що сей сумнів був оправданий, агадувати, пізніше оголошено документи. Коли однак Німці вийшли до Бельгії, кождий аяв, що станеть ся. Не Еквіст ані сер Едвард Грей витягли з мхали; протинно, коли би вони були бот хитачи ся, були би стратили свої становища.

Народи Австро-Угорщини поносили мало відіачливості за війну, котре вони відіаювали. Але в Росії, в Італії, Франції і в Англії — там відіаювали за війну не самі міністри, але й цілий нарід. Міністеріальні кабінети виконували лише волю народу.

Трудно агадувати, чи усунене тайної дипломатії усуне війну. Невпевним є також, чи цілковита отвергість опортуністичної аястї дипломатії.

ПОЗІР! РОЧЕСТЕР! ПОЗІР!



